

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU

mun. Chișinău, str. Zelinski, 13 Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md.

mun. Chisinau, Zelinski 13 street, Republic of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md

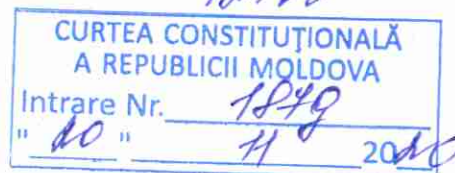
Curtea Constituțională a R. Moldova,
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

Judecătoria Chișinău, sediul Central Vă expediază, vă expediază spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvențabilității înaintată de avocat Bot Alexandru în interesele lui Tabușcic Vladimir din 17 noiembrie 2020, formulată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată privind răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Bistretto”.

Anexa: sesizare privind excepția de neconstituționalitate – 5 file;
Încheiere nr. 2i-403/2018- 2 file.

Vicepreședintele Judecătoriei Chișinău,
sediul Central

Stratan Vitalie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Bot
2. Prenume: Alexandru
3. Funcția: Avocat

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 248 alin. (1) lit. (h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012 care reglementează că: *Dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14.* Astfel, norma invocată considerăm că vine în contradicție cu prevederile art. 23 alin. (2) din Constituție.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

2. Prevederi relevante ale Legii insolvenței, nr. 149 din 2012:

Articolul 248.

Răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului

- (1) *Dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin (...)*
 - h) *nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14.*

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

În fapt, pe rolul Judecătorei Chișinău (sediul Central) se află acțiunea administratorului Roșca Vitalie prin care acesta solicită atragerea la răspundere subsidiară a lui Tabunșcik Vladimir pentru starea de insolvență a întreprinderii S.R.L. BISTRETTO, invocând *intre alia* că pârâtul se face vinovat de nedepunere a cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14 din Legea insolvenței, temei prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. h) din aceeași lege.

În particular, din interpretarea coroborată a prevederilor art. 14 și 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, rezultă că *membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, responsabilă de insolvența societății poate fi atrasă la răspundere subsidiară, dacă nu a depus cererea de intentare a procesului de insolvență în termen de 30 de zile de la survenirea stării de insolvență.*

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire la art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012:

La capitolul aplicării unei legi neconstituționale evidențiem că depunerea cererii introductive marchează inițierea procedurilor judiciare pentru gestionarea procedurii de insolvență de către instanța competentă în acest sens. Cu alte cuvinte, depunerea cererii introductive face obiectul instituției de acces liber la justiție, așa cum este aceasta definită de art. 20 din Constituție. Or, unul din elementele inerente al liberului acces la justiția civilă îl reprezintă disponibilitatea în drepturi a participanților la proces. Astfel, art. 27 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă reglementează că disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Pe cale de consecință, depunerea cererii introductive urmează a fi tratată drept o acțiune volitivă a persoanei în drept să o depună și nu în statut de obligație.

Mai mult, prevederile coroborate ale art. 14 și 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, fac abstracție totală de buna sau rea-credința persoanei în drept să depună cererea introductivă. Or, elementul determinant al atragerii acesteia la răspundere subsidiară rezultă din respectarea sau încălcarea termenului de 30 zile, necesar pentru depunerea cererii introductive. Astfel, în ipoteza în care persoana ce face parte din efectivul de conducere al societății depune efort pentru a depăși starea de incapacitate de plată sau de supraîndatorare, dar nu a reușit redresarea stării financiare în decurs de 30 zile este somată să îndure consecințele răspunderii subsidiare, similar celei care conștient falimentează societatea.

Astfel, de jure legislația autohtonă condamnă buna-credință a persoanei ce gestionează societatea debitoare, deoarece urmărește patrimoniul (proprietatea) acesteia, exact ca și în cazul unui individ de rea-credință.

Curtea Europeană e și mai categorică în cauza Bäck c. Finlandei (nr. 20/7/2004), în limitele căreia s-au reținut următoarele: În 1990, reclamantul și co-garantul au convenit să garanteze un împrumut bancar acordat unei alte persoane. Persoana fizică nu a putut rambursa împrumutul, iar solicitantul și co-garantul au plătit băncii câte 19.000 de euro. În 1995, debitorul a solicitat ajustarea datoriilor în cadrul schemei finlandeze de reajustare a datoriilor și a propus un program de rambursare pentru aprobarea instanței. După ce persoana în cauză a găsit un loc de muncă în 1996, Tribunalul districtual a aprobat cererea de ajustare a datoriei și a adoptat un program de rambursare care a determinat scăderea resurselor individuale din cauza statutului anterior de șomaj, reducând cererea reclamantului la 360 EUR. Reclamantul a atacat decizia invocând violarea dreptului său de proprietate în temeiul articolului 1 din Protocolul 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dar Curtea de Apel a confirmat decizia Curții Districtuale.

Curtea Europeană la rândul său a reținut că legislația finlandeză privind ajustarea datoriilor a servit unui interes public urgent și convingător pentru a permite debitorilor să solicite o ajustare a datoriilor în anumite situații. Aceasta a constatat că executarea silită a unui drept de creanță poate constitui un mijloc legitim de promovare a interesului public. Însă, faptul că creanțele creditorului sunt executorii din punct de vedere juridic, nu schimbă faptul că creditorul și-a asumat un risc de pierdere financiară. Curtea a recunoscut posibilitatea ca o declarație de faliment să poată determina o sarcină excesivă și inechitabilă asupra creditorului, care ar putea constitui o privațiune de proprietate, dar acest lucru ar depinde, printre altele, de faptul dacă creditorului i sa acordat o procedură echitabilă de apărare a intereselor sale. În speță, procedurile au oferit reclamantului o oportunitate rezonabilă de a-și apăra interesele în fața autorităților competente. Astfel, Curtea nu a constatat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1.

Cu alte cuvinte, este indubitabil că creanțele creditorilor și speranțele lor legitime de a și le încasa sunt bunuri în sensul convenției și, în consecință, sunt obiect al protecției conferite titularului lor de Protocolul adițional nr. 1 la CEDO dar, în caz de faliment sau de supra-îndatorare, creditorii își asuma riscul de pierdere. În consecință, legislația protecției debitorului în calitate de consumator este primordială în ordinea de preferință normelor de protecție și garantare a dreptului de proprietate. O normă internă care ar inversa această ordine de preferință ar încălca Convenția. O descărcare de datorii, fie în urma unei decizii judecătorești, fie în urma unui faliment, nu trebuie să determine sau să implice, totuși, o sarcină excesivă pe capul creditorului.

Creditorii trebuie să își asume sau trebuie făcuți să suporte, în mod onest, părți din riscul supra-îndatorării la care au contribuit. Creditorul trebuie protejat contra debitorului care a acționat cu rea-credință, dar aceiași creditorii trebuie să accepte responsabilitatea unei creditări iresponsabile sau nepotrivite care a „ajutat” la crearea stării de supra-îndatorare a debitorului. În consecință, acești creditorii ar trebui să suporte o parte din risc, având sarcina să contribuie la rezolvarea acestei probleme. Debitorul trebuie să plătească atât cât poate (cât mai mult, transparent și organizat, sub controlul unei autorități independente), iar creditorii trebuie să accepte ca, după finalizarea acestor eforturi și descărcarea de datorii a debitorului, să își marcheze pierderile, mai ales că acest lucru ar reduce costurile cu provizioanele, cheltuielile cu onorariile și alte costuri legale ori logistice. Un debitor trecut prin purgatoriul supra-îndatorării, eliberat de datorii și de stigmatul falimentului, poate redeveni client al băncilor, consumator de mărfuri, plătitor de taxe și de utilități.

La fel de incertă e și posibilitatea depunerii cererii introductive, în limitele art. 14 din Legea insolvenței, or, norma dată reglementează obligația debitorului de a depune cererea introductivă, însă art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, extinde cercul responsabililor subsidiar la toți membrii organelor de conducere și/sau de supraveghere, precum și orice altă persoană, care se fac responsabile de insolvența societății. Altfel spus, deși reprezentarea debitorului este asigurată nemijlocit de către administratorul acesteia, răspunderea subsidiară pentru cazul nedepunerii cererii introductive e aplicabilă și față de persoanele care nici nu sunt în drept să o facă în numele debitorului.

În acest context venim să obiectăm că modalitatea de formulare a nornei contestate nu respectă cerințele minime de calitate a legii. În acest sens, venim să evidențiem că în Hotărârea nr. 10 din 16 martie 2017, privind excepția

de neconstituționalitate a art. 80 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, Curtea Constituțională a accentuat că „*exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.*”

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

V. CERINȚELE AUTORULUI

Reieșind din cele relevate, solicităm exercitarea controlului constituționalității art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012.

Alexandru BOT
Avocat, în interesele lui Tabunșcik Vladimir

ÎNCHEIERE

În numele legii

17 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Judecătoria mun. Chișinău (sediul Central)

În componență:

Președintele ședinței, judecător

Ceban Alexandru

Grefier

Colța Irina

examinând în ședință de judecată publică în cadrul examinării cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SRL „Bistretto” în persoana lui Tabunșcik Vladimir,

cererea depusă de către reprezentantul pârâtului Tabunșcik Vladimir, avocat Alexandru Bot privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

a c o n s t a t a :

1. La data de 24 aprilie 2019, lichidatorul SRL „Bistretto”, Roșca Vitalie a înaintat o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SRL „Bistretto” în persoana lui Tabunșcik Vladimir.
2. În ședința de judecată din data de 03.11.2020, reprezentantul pârâtului Tabunșcik Vladimir, avocat Alexandru Bot a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.
3. Studiind cererea depusă instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă, din următoarele considerente.
4. Din prevederile art. 121, alin. (1)-(3) CPC rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.
5. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
 - a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
 - b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.
6. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la

pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

7. Din prevederile art. 135, alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.
8. Potrivit pct. 79-80 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): "[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale".
9. Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărîre, Curtea a statuat că: "[...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
(4) nu există o hotărîre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. [...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82".
10. Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității prevederilor art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012.
11. Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile citate mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.
12. Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) Constituție, art. 12, alin. (1) și (3) CPC, instanța de judecată,,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de către reprezentantul pârâtului Tabunșcik Vladimir, avocat Alexandru Bot privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexe.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Judecătorul

Ceban Alexandru